

כל הזכויות שמורות

קיימת אפשרות, שברגע האחרון יצליחו פקידים בכירי רמטכ"ל דרמטנט להשפיע על הנשיא ג'ונסון, לייצג לישראל לא להפעיל את מוביליהם הארצי. הם ינסו זאת ברצונם למנוע זעזועים רציניים במרחב, העלולים לשבש את כל מערכת היחסים של ארצות הברית, גם אם לא יפרוץ סיכסוך מוזין בין ישראל לערבים.

הצעתם: נסיון אחרון להיברות ישראלית-ירדנית-סורית, בתיווך אמריקאי, בדבר ניצול מי הירדן.

למרות ההודעות שישראל תעורר בעולם את פרשת הי עינויים של השבויים והאסירים בכלא הסורי, אין לצפות לפעילות מוגברת. תוך מאמציו של מזכיר האו"ם או תאגיד לשכנע את הסורים לשחרר את האסירים, הודגש כי ממסלת דמשק חוששת שישראל תנצל את השבויים לצורך מסעית-עמולה. הובטח כי דבר זה לא יעשה, וכי לאחר שחרור האסירים, תעבור ישראל לסדר היום.

ייודע לך, כי בין האמצעים שנקטו לקראת ביקורו של האפיפיור הזמין אחד מעוזרי ריו הקרובים של ראש הי ממשלה את ראשי "חבר הי פעילים", האחראים לאירגון ההפגנות של בחורי-הישיבה בה נגד מוסדות החינוך הי נוצריים, וביקש מהם לחימך נע מכל פעולה בעת ביקור האפיפיור. בין היתר: שלא ימ

סרו לו או לאחד ממלווי תזכיר שהכינו על פעולות המיסיון בארץ, והודיש הפסקת פעולות אלה.

שגרירה של ישראל בי נאירובי, בירת קניה, יהיה כנראה אריה אילן, המכהן עתה כקונסול בכוביבי. אילן, שעבודתו בהודו זכתה להערכה מדינית רבה, ואשר הצליח לארגן כמה חוגים מדיניים בהודו למען קשירת יחסים דיפלומטיים מלאים, נחשב לכות עולה בשדה המדיניות האפרו-אסיאתית.

בניגוד לדעה שרווחה עד לפני זמן קצר, לא יאיר סור ג'ימו קנייטה את טרי פות, "אלעל" לדרום אפריקה. השיקול הוא תועלת גרידא,

מכיוון שטיסת אלה — ושל חברי רות אחרות העוברות בנאירובי בי דרכן לדרום-אפריקה — הן בעלות ערך כלכלי רב למדינה החדשה.

פרשת הכשרות באר ניות צי"ם עולה לסכך את המשך השתתפותה של הי מפלגה הדתית-לאומית בי ממשלה — אם כי לא יהיה זה מתוך רצונה של המפי ד"ל. המעוניין היחיד בכך הוא הי רב הראשי יצחק ניסים, שעל אף

נסיגתה של הנחלת צי"ם, וביטול הי חוזה שלה עם סנהדר הרבנים, איים לבטל את ההכשר על כל אוניות החברה אסלא יחוסל המטבח הלא-כשר באוניה החדשה שלום. הרב ניסים יודע אל נכון כי תנאי זה אינו יכול להתקבל בשום פנים, והוא מקווה כי האולטימטום יחריף מחדש את עמדת לוי אשכול כלפי הדתיים. האינטרס של ניסים: פיצוץ הקואליציה, דבר שימנע עריכת בחירות לרבנות הראשית ובחירת רב ראשי אשכנזי, שיצר את צעדיו של ניסים.

ההערכה לגבי סיכויי "המערך החדש": על אף הסכמתם להשתתף בשיחות בין שלוש מפלגות הפועלים, אין ראשי מפ"ם נוטים ליצירת החוית המשולשת. תוצאה הנראית כיום אפשרית יותר מכל תוצאה אחרת: לאחר שיחות משולשות ללא סיכום חיובי, יצמצם המגע בין אחדות-העבודה ומפא"י, עם סיכויים טובים-למדי להליכה משותפת לבחירות להסתדרות ולכנסת.

מופדות מפא"י יכריעו בכל שאלות השכר בהתאם לי עמדת ההסתדרות, ובניגוד לדעתו של שר האוצר פינחס ספיר — כי יש לצמצם ככל האפשר את העלאת השכר. כל נציגי מפא"י בוועדה המרכזת, ובראשם מזכיר ההסתדרות אהרון בקר, הודיעו כי לא יוסיפו לשאת באחריות אם תדחה המפלגה גם הפעם את תביעות הי פועלים.

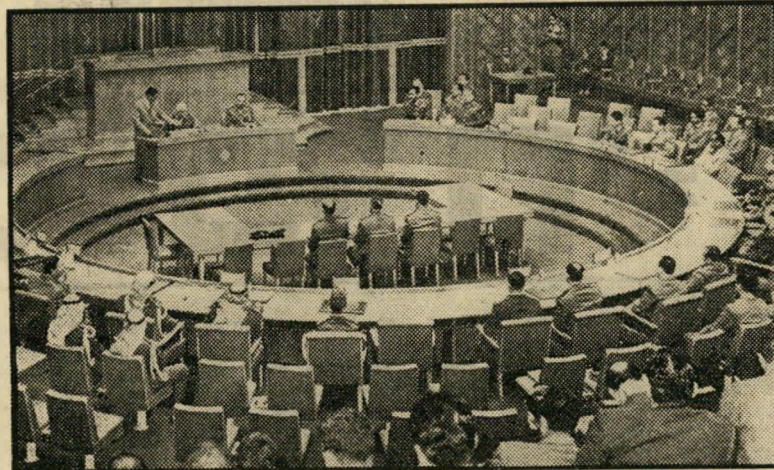
העצומה למען נישואין אזרחיים תוגש לכנסת כתחילת השנה האזרחית הקרובה. חברי הליגה למניעת כפייה דתית, שאספו משך השנה החולפת קרוב ל-60 אלף חתימות על העצומה, עומדים למנות משלחת שתביא את העצומה לכנסת, לא יאוחר מה-1 בינואר. על חברי המשי' לחת יימנו, כנראה, פרופ' יהושע ברהלל, שמעון אבידן, פרופ' שלו גינסור, ועורך-הדין יוסף בן-מנשה.

יושבת-הפתיחה הסומבית, באולם הישיבות של הליגה הערבית, התכנסו לדיונים סודיים, מאחורי דלתים נעולות. לאחר מכן רמזו כאילו הגיעו לידי עמדה אחידה ומגובשת. בעיקר הצטיין בהכרזותיו נציג ערבי פלסטיני, אחמד שוקיירי. "אינני רוצה להי' כנס לפרטי התוכנית הערבית", הצהיר, "כל מה שאני רוצה לומר הוא, שכל הפרטים — הכלכליים, המדיניים והצבאיים — נקבעו סופית. כל מה שדרוש עתה הוא רק הוצ' אתם לפועל, שלב אחרי שלב, בכל העוצמה שבידינו. כי הטיית הירדן תהווה תעודת-לידתה האמיתית של ישראל."

לחדרו — או! שוקיירי אף ידע לספר כיצד התגלו תוכניותיה של ישראל. זה היה, לדבריו, ב-1950, כאשר ייצג את סוריה באומות המאוחדות. "הצלחתי להשיג חוברת ישראלית סודית, בה הודפסה מפה עם פרטי תוכנית הטיית הירדן. העברתי אותה

רמטכ"ל עיראק (במרכז) בראש המשלחת העיראקית-סורית "פעילות הבעת הפאשיסטית" —

ישיבת-הפתיחה של ועידת הרמטכ"לים הערביים בקאהיר — בצד תוכנית אחידה על-גבי הנייר

מיד לשרות המפות וההצולמים המצריים. המצרים ערכו סקר מקיף על נהר הירדן, הגישו על-יכך דו"ח מפורט לליגה הערבית. על יסוד הדו"ח נקבעה התוכנית הערבית. אם כי מסתבר מדברי שוקיירי, שהצהרות דויד בן-גוריון דחפו את הליגה הערבית לא פחות מדו"ח המומחים המצריים. "הוא בעצמו אמר, כי בלי הטיית הירדן — כאילו לא הטייתה הציונות שום הישג," אמר שוקיירי על בן-גוריון.

המסקנה הברורה: אסור להרשות הטיית הנהר. הצעד המעשי, שנתבקש לקראת הגש' מת מסקנה זו: אולטימטום לישראל, ש' תחול מהשלמת המוביל הארצי — או! אך הליגה הערבית, שאמו פלישת 1948 לישראל לא הוכיחה שום יכולת מיבצעית. נמצאת עתה במצב התפוררות מוחלט. עוד לפני שהספיק מטוס המשלחת הסורית לג' חות בדמשק, כבר האשים הרדיו הסורי את גמאל עבד אל-נאצר בתחנות: "אנחנו מוכ' ניס ללחום — אבל מצרים משתמטת!"

למשך ימים אחדים, אפשר היה לחשוש כי המצרים ייעזו לאתגר המעליב, יסתבכו בהרפתקה צבאית. אולם קהיר שמרה על קור-רוחה. אלא שבאותם הגליונות מסור על החלטות הרמטכ"לים הנשגבות, פירסמו עיתוני קהיר פרסומים חריפים, שתיארו את מעלליהם של "הפאשיסטים הבעתיים ב' דמשק", כדי להבהיר מדוע לא תשתף מצ' רים פעולה עםם בשום מיבצע — ובוודאי לא במיבצע מלחמתי מסוכן.

הוסר בן ה-58, יליד פולין, לגלותם, ול' חסלם באמצעות הצעות-חוק פרטיות. **כד הארץ — מימשל. קלינגהופר** גבה-המצח מחוסן בפני הפתעות. אולם לא מכבר נכונה גם לו הפתעה. הוא גילה כי יש לשר-הבטחון הסמכות החוקית להפעיל את תקנות המימשל הצבאי בכל מקום ב' ארץ. מבלי לבקש רשות מן הכנסת אי מכל מוסד אחרי, זכאי שר-הבטחון לרתק את בני שכונת צלה לשכונתם. להעמיד את חושבי ראשו-לציון בפני משפט צבאי, או לאסור אסירות במרכז הכרמל. איך קיים מצב חוקי כזה מבלי שאיש הגויש בכך? הדבר טמון בהשתלבות כמה חוקים, ישנים וחדשים.

תקנות החירום, עליהן מבוסס כיום הי מימשל הצבאי באזורים הערביים, מעניק למושל הצבאי סמכויות כמעט בלתי-מוג' בלות להתעלל בזכויות האזרחיות של הי גרים בתחום שלטונו. אולם באותן תקנות חבוי סעיף קטן, המרחיב סמכות זו עד אין קץ. קובע אותו סעיף: במקום שאין מושל צבאי, ניתנות אותן הסמכויות בידי מושל המחוז האזרחי.

ממונים לכל העם. בימי האנגלים היה מושל המחוז בבחינת נציגו האישי של הציב העיליון. משמע, כל מושל היה ב' מחוזו דיקטטור.

עם קום המדינה עברו סמכויות המושל לידי "הממונה על המחוז". אולם אס'אט התרוקן תפקיד הממונה מרוב תוכנו, וכיום שוב אין הממונה אלא ראש המשרד המחוזי של משרד-הפנים.

שאר משרדי-הממשלה התקנאו במשרד-הפנים, ביקשו לקבל אף הם את הסמכות למנות ממוני-מחוז משלהם. ואמנם נתקבל חוק כזה, המעניק לכל שר את הזכות למנות בכל מחוז ממונה-על-המחוז משלו. כך שבכל מחוז יחולקו להיות תריסר ממונים-על-המחוז, אשר לכל אחד מהם יהיו הסמכויות שהיו בידי מושל-המחוז הבריטי. מסקנתו של קלינגהופר, שהוא גם מרצה לענייני חוקה באוניברסיטה העברית: שר-הבטחון יכול בכל עת למנות בכל רחבי הארץ ממונים-על-המחוז משלו, ובידי ממו' ניס אלה תהיינה אותן הסמכויות שיש למושלים הצבאיים באזורים הערביים.

כדי לחסל אפשרות זו לפני שיקום שר-בטחון בעל נטיות כאלה, מציע הח"כ הי ליברלי לבטל את הסמכויות בעוד מועד.

דעות

חזון של דיין

איך רואה משה דיין את עתיד יחסי ישראל-ערב? כאשר מדבר שר-החקלאות, הוא נוהג (יחסית לגבני) בוהירות מסוימת. כי דינר תהיו עלולות לעורר זעם בממשלה, וגם להפריע לקאריירה שלו במפלגה.

אך כאשר מדבר משה דיין באורח פרטי, ברורות דיעותיו הרבה יותר. כך הרצה, לאחרונה, בפני חלמידים של בית-הספר בנהריה, שהמיונהו במסגרת סמינריון על בעיות ישראל-ערב. אמר דיין: אין כל סיכוי לשלום בין ישראל וערב, בעתיד הקרוב או הרחוק. מדינת ישראל חייבת להיות נכונה להישאר במצב הנוכחי לעולם ועד. במיסגרת זו, חייבת ישראל לחתור ל' "נורמליזציה של האיבה". מה זאת איבה נורמלית? קבע דיין: הי מצב הנורמלי קיים בגבול ישראל-סוריה. מפעם לפעם תוקפים הסורים, מפעם לפעם משיבים הישראלים. זה נורמלי.

לעומת זאת שורר מצב בלתי-נורמלי ב' גבול המיצרי, בגלל נוכחות כוח-החירום של האו"ם שם. הימצאותו של כוח זה (שמנוע מאז מיבצע-סיני כל תקרית רצינית) היא בלתי-נורמלית, ועל כן יש לסלקו משם. כאשר יסולק כוח-החירום מגבול מצריים, יחזור — כך מקהה דיין — המצב ה' נורמלי גם לגבול זה. משמע: מפעם לפעם יתקופו המצרים, מפעם לפעם ישיבו הי ישראלים מנה אחת אפיים.

יחסים מרחביים

המכה הסודית

הם היו לבושים בצבע אחד, דיברו שפה אחת. הכותרות שתיארו את כינוסם, בעתוני קהיר, אף דיברו על "תוכנית צבאית אחת". אולם כאשר התפורר הרמטכ"ל הערביים, היה ברור לגמרי למשקפים, כי לא הצליחו לגבש עמדה ביחס למוביל המים הישראלי. הם עצמם לא אורו בזאת. להיפך: אחרי